

«А ЯКІЯ ЯШЧЭ ВАРЫЯНТЫ?»

Перавучацца прыходзяць людзі розных узростаў.

**(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)**

Потым стала на біржу. Год хадзіла па ўсіх пралановах. Паспела нават на тэлебачанне паспрабавацца.

— На рынку нярэдка такая сітуацыя: або вакансія вісіць для галачкі, бо ўжо ёсць свой чалавек на гэта месца, або тваю працу хочучь выкарыстоўваць за дзве калейкі, — дзеліцца назіраннямі Вольга Сцяпанавіч. — Я і ў адміністратары ўжо гатова была пайсці. А мне сказалі: «Вы не падыходзіце па гандарнай і ўзроставай прыкметах». Уяўляеце?

— Складана было рашыцца пайсці на курсы?

— Не. А якія ў мяне варыянты? Дапамогу па беспрацоўі я не атрымлівала. Фактычна сядзела на шыі ў мужа. А ў мяне яшчэ дзіця 14-гадовае.

За адной з парт — былы памочнік суддзі. Святлана Багданава, мама дваіх дзяцей, раней працавала ў судзе Цэнтральнага раёна. Расказвае, што ёй падабалася разбіраць грамадзянскія справы.

Да таго як прыйсці на курсы, Святлана разглядала шмат вакансій.

— Хацела ўладкавацца юрыстам у выканкам. А я з дэкрэтнага раней выйшла, яшчэ трох гадоў дзіцяці не было. На папярэднім месцы пытанню праз гэта не ўзнікала, а тут сказалі, што з маленькім дзіцем не возьмуць, — успамінае жанчына. — Была яшчэ вакансія з заробкам у 360 рублёў. Пасля гутаркі абяцалі ўжо 460, толькі каб прыйшла да іх. Але я не пагадзілася на такі заробак. У мяне 17 гадоў стажу, я юрыдычна добра падкаваная.

У паслужным спісе Святланы Багданавай і спецыяльнасць тэхнолага лёгкай прамысловасці, і праца ў Аб'яднаным інстытуце энергетычных і ядзерных даследаванняў «Сосны». Здавалася б, навошта новая прафесія?

— Я сюды ішла мэтанакіравана. Паглядзела, на каго можна бясплатна вучыцца, і выбрала курсы лагістаў, бо эканамічная адукацыя ў мяне ёсць: я бухгалтарскія курсы заканчвала. І непадалёк ад майго дома лагістычныя цэнтры знаходзяцца. Заробкі ў гэтай сферы большыя. Менш чым за 800 рублёў працаваць не пайду. Разглядаю варыянты з аплатай ад тысячы і вышэй.

Работу шукала паўтара года

— Ніколі не думала, што, адвучыўшыся, зноў сяду за парту, — прызнаецца Святлана Шульговіч, псіхолаг па адукацыі.

• Даведка

Рэспубліканскі інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі работнікаў Мінпрацы і сацабароны налічвае больш за 100 відаў навучальных праграм. Ён спецыялізуецца як на павышэнні кваліфікацыі, так і на адукацыі асоб, якія аказаліся ў складанай жыццёвай сітуацыі: беспрацоўных, людзей з інваліднасцю.

— Мы распрацоўваем арыгінальныя вучэбныя праграмы і планы, выдаём метадычныя і вучэбныя дапаможнікі. Генеруем новыя напрамкі ў адукацыі. Так, мы першыя пачалі рыхтаваць беспрацоўных па такіх прафесіях, як адміністратар, кладаўшчык, бухгалтар, тэсціроўшчык праграмнага забеспячэння і іншыя, — адзначае рэктар інстытута Алесі ЛІСЕЙЧЫКАЎ. — З гэтай катэгорыяй няпроста. Чалавек, якога звольнілі з работы, пакрыўджаны на ўсіх. Таму нашым выкладчыкам прыходзіцца выступаць і ў ролі педагога, і ў ролі псіхолага. Трэба пераканаць слухача, каб ён паверыў у сябе, — многія ж прыходзяць апусціўшы рукі.

Дзяўчына працавала ў даведачным цэнтры спецыялістам па тэхнічнай падтрымцы, а паралельна завочна атрымлівала дыплом. «У мяне спецыяльнасць — псіхалогія прадпрымальніцкай дзейнасці. Гэта работа з кадрамі, — тлумачыць Святлана. — Пасля выпуску я вакансіі сабе добрыя нагледзела. Але там бралі людзей або па знаёмстве, або з пяццю гадамі стажу. А ісці кудысьці на мізэрныя заробкі пасля добрага даходу не хацелася».

Святлана шукала работу менавіта па спецыяльнасці. За паўтара года псіхолага так нічога і не пранавалі.

— А тут дысцыпліны цікавыя, я іх раней не вивучала, — задаволенна курсамі дзяўчына. — Ніякія вакансіі не гляджу пакуль. Атрымаю адукацыю — тады і буду шукаць што-небудзь у гэтай сферы.

— Так, вучыцца вельмі цікава. А вось колькі з нас зможа потым уладкавацца лагістамі — гэта пытанне, — разважае ўголос Валеры Гадзьяня. Ён самы ўзростава «студэнт» у гэтай групе — мужчыну 55 гадоў. «А ўсюды патрабуюцца 25-гадовыя, са сваёй машынай. Унікумы нейкія!» — уздыхае ён, гартуючы канспект.

Валеры мае адукацыю матэматыка. Але калі толькі ні быў: і майстрам на аўтамабільным заводзе, і інжынерам, і прадпрымальнікам.

— Шмат гадоў захапляўся шахматамі, — працягвае мужчына. — Я кандыдат у майстры спорту, думаў, можа, трэнерам стаць. Жыву

ў Чыжоўцы, хацеў там які-небудзь гурток адкрыць. Потым мне знайшлі вакансію. Але там казалі, што, каб узяць мяне трэнерам, у мяне павінна быць другая вышэйшая адукацыя, фізкультурная ці педагагічная, здаецца.

Прызнаецца: пайсці вучыцца падштурхнуў Дэкрэт №3.

— Альтэрнатыва была запісацца на курсы праграмістаў, але я ўжо не пацягнуў бы. Вы ведаеце, дарэчы, што калі мы кінем курсы без уважлівай прычыны, то мусім вярнуць іх кошт? Тысячу рублёў.

— Куды хочаце ўладкавацца, як адвучыцеся?

— (Валеры замяўся.) Мне казалі, што работу кладаўшчыка лягчэй будзе знайсці... Зноў зарэгіструюся на біржы, а там паглядзім.

У попыце — спецыялісты шырокага профілю

Пэранавучаць беспрацоўных у лагісты ў інстытуце пачалі з лістапада мінулага года. Курсы доўжацца дзевяць месяцаў. Групы набіраюць невялікія — да 20 чалавек. Прымаюць тых беспрацоўных, у якіх ёсць вышэйшая адукацыя (неабавязкова профільная).

Чым займаецца лагіст? Ён размяркоўвае і кантралюе матэрыяльныя і інфармацыйныя патокі. Напрыклад, забяспечвае гандлёвую сетку таварамі, а вытворчае прадпрыемства — рэсурсамі. Самая запатрабаваная — гэта транспартная лагістыка. Для многіх прадпрыем-

• У тэму

Якія работнікі запатрабаваны ў сталіцы?

Сярод рабочых прафесій найбольш неабходныя прадаўцы — на пачатак жніўня ў Мінску налічвалася 345 вакансій. Не хапае муляраў (313 месцаў), маляроў (299) і кухараў (284). У дзясятцы самых запатрабаваных таксама цяслар-бетоншчык, мантажнік будаўнічых канструкцый, прыбіральных памышканняў, тынкоўшчык, кіроўца аўтамабіля.

Што да спецыялістаў, то сталіцы катастрофічна не хапае медыцынскіх сясцёр — пустуе 826 месцаў. Высокая патрэба ў інжынерах (539 вакансій) і ўрачах (463). Попытам карыстаюцца праграмісты, фельчары, выхавальнікі, настаўнікі і дырэктары.

стваў выгадна не самім утрымліваць парк машын, а звяртацца ў лагістычныя структуры, якія дапамогуць ім даставіць матэрыялы найбольш таным і хуткім спосабам.

— Спецыяльнасць карыстаецца попытам. Але сёння ад лагістаў патрабуюць і эканамічныя веды. Таму мы выдаём дыплом з кваліфікацыяй «эканаміст, спецыяліст па лагістыцы», — каментуе загадчык кафедры эканомікі і кіравання Рэспубліканскага інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі работнікаў Наталля КАРНЯЛЮК. — Наймаць

шукае спецыялістаў шырокага профілю. Работнік павінен разумець, як фарміруецца цана, падаткі. Калі гэта дзяржпрадпрыемства — ведаць працэдуру дзяржаўных закупак, якая рэгулюецца вялікай колькасцю нарматыўна-прававых актаў. Спецыяльнасць насычана рознымі прадметамі. Слухачам цяжка, бо многія з іх даўно вучыліся. Але для іх гэта магчымасць уладкавацца на больш высокаапатную работу.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@zviazda.by

Валеры Гадзьяня: «Вучыцца цікава. А вось колькі з нас зможа потым уладкавацца лагістамі?»

■ Жніво-2017

НОВАЕ ПАКАЛЕННЕ ВЫБІРАЕ ПОЛЕ

Ёсць жанчыны ў беларускіх вёсках, якія сёлета засядалі жалезных коней. Дзвюх з іх мы знайшлі ў Ельскім раёне. Дарэчы, надзейнае мужчынскае плячо блізкага сваяка яны таксама адчуваюць побач.

47 кг асабістай вагі і 19 гадоў — не перашкода для таго, каб асвоіцца на жніве і кіраваць камбайнам. Вераніка Шкала разам з бацькам Валерыем сваю тысячу тон збожжа ўжо намалачлі. Цяпер дажынаюць апошнія гектары ў КСУП «Саўгас «Камуніст». Дзяўчына гаворыць, што тут, на полі, спякотна як у Турцыі, але ж ёй куды лепш побач з бацькам, для якога адпачынак наступіць толькі, калі завершацца ўсе работы ў полі. А ёй, студэнтцы сталічнай ВНУ, цяпер вельмі важна дапамагач і проста адчуваць падтрымку таты:

— Мы ж цэлы год не бачымся, пакуль я ў Мінску вучуся ў Беларускай дзяржаўным эканамічным універсітэце, таму мне вельмі важна пабыць разам з ім. Мы пра рознае гаворым, але ж праца — у першую чаргу. Мае

абавязкі — прыйсці раней за бацьку. Там, з боку камбайна, ёсць лючкі, іх адкрываю, чышчу, потым трэба заліць масла, прадзьмуць паветраны фільтр, праверыць, каб чыста ў кабіне было. Гэта не цяжка, калі захацець.

Вераніка здавала на пасведчанне на права кіравання сельскагаспадарчай машынай яшчэ два гады таму, калі паступала ў ВНУ. І ўжо тады ведала, што будзе працаваць калі-нікала ў полі. Нягледзячы на тое, што вучыцца дзяўчына на бухгалтара, гаворыць, што ў сям'і ўсе прывучаны да сельскагаспадарчых работ, якія трэба рабіць своєчасова і якасна.

— Поле чакаць не будзе. Таму, пакуль ёсць што ўбіраць, выхадных дзён у нас не будзе. Я толькі першыя дні на жніве крыху гублялася. Аднак вакол столькі мужчын. Яны самі прыходзяць на дапамогу, калі трэба.

Валеры Шкала дачкой ганарыцца. Ён сам з самага маленства ў полі. Яшчэ ў

школе вучыўся — дапамагаў на «Ніве». Сёння ў іх з дачкой — «КЗС-100» і справа, якая аб'ядноўвае. У гэтай жа гаспадарцы працуе і Яўген Бурміч. Малады кіроўца першым у Ельскім раёне перавёз 1000 тон збожжа. Павіншаваць моладзь, а таксама выказаць падзяку бацькам за добрае выхаванне прыехалі прадстаўнікі БРСМ. Першы сакратар Гомельскага абласнога камітэта Ігар Завалей гаворыць, што сёння на палях вобласці працуе каля

100 маладзёжных экіпажаў, якія займаюцца ўборкай ураджаю:

— Больш за 100 маладых кіроўцаў таксама працуе на адвозе зерня. Мы ў гэты час імкнёмся асабліва падтрымаць маладых механізатараў. Выязджаем на палі, уручаем падарункі, выказваем удзячнасць бацькам. У момант уборачнай патрэбна дапамога сельгаспрадпрыемствам. Не хапае рук для ручной працы, тут школьнікі дапамагаюць. Ім важна за-

рабіць свой першы рубель і навучыцца працаваць.

У суседняй гаспадарцы КСУП «Скараднянскі» на двух камбайнах — дынастыя механізатараў Яцухнаў. На адным з іх — бацька са старэйшым Віктарам, на другім — сярэдні Максім з самай малодшай Ганнай. Максім убірае збожжа ўжо пяты сезон. Сёлета ўпершыню запрасіў памочнікам сястру. Яна, настаўнік малодшых класаў са светлагорскай школы, адразу ж згадзілася:

— Два месяцы водпуску — занадта многа. Можна за гэты час скарыстацца шанцам і крыху падзарабіць. Чаму б і не? Мы дружныя ў сям'і, дружныя і на працы. Максім усёй механічнай часткай займаецца, а я адказваю за інструменты. Калі патрэбна, магу дапамагчы балты і гайкі круціць. Мне не складана з тэхнікай. Я з дзяцінства марыла атрымаць пасведчанне кіроўцы і атрымала яго. Камбайн — гэта ж машына, няхай і значна большая. Калі нешта не разумею — брат растлумачыць.

Максім гаворыць, што сястра — працаздольны памочнік і яму зручна з ёй:

— Мы добра спрацаваліся. Яшчэ крыху падвучу — і сама будзе руляваць.

Між тым маленькія вучні Ганны пакуль не ведаюць, што іх настаўніца можа не толькі растлумачваць, як прыгожа пісаць літары ці складаць лічбы, але і на «выдатна» спраўляецца з сельскагаспадарчай тэхнікай. Дзяўчына кажа: вернецца да школьнай дошкі — будзе расказваць малым і пра тое, як вырошчваецца ды ўбіраецца беларускі хлеб. Васіль Касенка, дырэктар КСУП «Скараднянскі» лічыць, што сямейныя дынастыі на полі працуюць заўсёды добра:

— Ёсць сярод іх камбайнеры і кіроўцы. У сваю чаргу паміж сабой больш добразычлівыя ўзаемаадносіны і ўзаемападтрымка.

Згодна з аператыўнымі звесткамі, на Гомельшчыне на гэты час збожжа сабрана з 90% плошчаў. Чакаецца, што да 20 жніўня работы будуць завершаны.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
iost@zviazda.by

Сямейны экіпаж Ганны і Максіма ЯЦУХНАЎ прызнаны лепшым маладзёжным экіпажам на ўборцы зерневых у Ельскім раёне.